

Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan milli incəsənəti haqqında

Ulu Öndər Heydər Əliyev musiqi, memarlıq, kino və teatr sənətimizə qayğı göstərir, onları yüksək dəyərləndirirdi. Dahi şəxsiyyət Azərbaycan memarlığını dünya və islam milli və ümumbəşəri memarlığının vahdətə hesab edirdi: “İslam memarlıq məktəbinin bəşəriyyətə bəxş etdiyi misilsiz sənət inciləri dinimizin humanist fəlsəfi dəyərlərinin parlaq ifadəsi, müsəlmanların daim qurub-yaratmaq eşqinin əyani maddi təəcəssümüdür. Avropa və Asiya qovşağında yerləşən ölkəmizdə dünya və islam memarlığının ən yaxşı ənənələri ilə milli xüsusiyyətlərin sintezini özündə əks etdirən güclü memarlıq məktəbi təşəkkül tapmışdır”.

Azərbaycanın mənəvi həyatında mühüm rol oynayan, kütləvi təsir gücünə malik milli teatrımızı və kinomuzu Ulu Öndər Heydər Əliyev belə dəyərləndirirdi: “Teatrı heç nə əvəz edə bilməz. Heç nə. Ona görə ki, teatrda insan canlı adamlarla - bu və ya digər vəziyyəti səhnədə canlandıran aktyorlarla, bilavasitə ünsiyyətdə olur. Bunu kinematoqraf haqqında da demək olar. İncəsənətin yeni nə kimi növləri meydana gəlsə də, kinematoqraf öz əhəmiyyətini itirməyəcəkdir. Odur ki, bədii kino, bədii əsərlər televiziya ilə, digər üsullara yaradılan, qalan bütün lentlərdən, şübhəsiz, qat-qat yüksəkdir. Sənədli kino xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Bədii, peşəkarlıq səviyyəsi layiqincə olduqda, sənədli kino xüsusi dəyər kəsb edir. Ona görə də, indi, məsələn, XX yüzillik ərzində bizdə neft sənayesinin necə inkişaf etdiyini göstərəndə, əsrin əvvəlinə aid hər hansı sənədli kadrları göstərəndə, bunlar hətta bir an, hətta bir saniyə, bir dəqiqə çəksə də, bir görünə necə təəssürat bağışlayır! Azərbaycanda cəmiyyət, xalq kinonu sevir və kinoya marağı itirməyiblər. Azərbaycanda incəsənətə, mədəniyyətə, kinoya, teatra, musiqiyə maraq getdikcə artır, ölkəmizin mədəniyyət xadimləri həm cəmiyyətin, həm də dövlətin qayğı və diqqəti ilə əhatə olunmuşdur. Fəxr edirik ki, bizim dünyəvi teatrın 130 illik tarixi vardır. Fəxr edirik və bu, bizi bölgədəki bütün xalqlardan fərqləndirir. O mənada ki, bizdə demokratik-dünyəvi ideyalar bu günün, dünyanın hadisəsi deyil. Opera sənətini, musiqi mədəniyyətimizi dünya mədəniyyəti xəzinəsinin nadir incilərindən hesab edən Ulu Öndər Heydər Əliyev dahi bəstəkarlarımıza, onların şah əsərlərinə və musiqi ifaçılarına

mıza yüksək dəyər verirdi: “Koroğlu” operası əzəmətli bir əsərdir və bizim opera sənətində ən yüksək zirvədə duran bir əsərdir. İlahi, biz nə xoşbəxtik! Ancaq bizim bu xoşbəxtliyimizi, bizim xalqın bu gözəl mədəniyyətini belə yüksəklərə qaldıran Azərbaycanın dəyərli insanları olubdur. Opera sənəti, klassik musiqi həm xüsusi istedad tələb edir, həm də xüsusi səs tələb edir, həm də o səsin hazırlanmasını tələb edir. Fidan, Xuraman teatra gələndə, gerek teatrın qapıçısından ta direktoruna qədər bunlara baş əyib qarşılasınlar. Çünki bunlar adi adam deyilərlər. Bunları adi adam kimi qəbul etmək olmaz. Mən bu sözləri göydən götürmürəm. Bizim xalqımızda incəsənət, musiqi, mədəniyyət baxımından kütləvi istedad var. Yəni bu, ayrı-ayrı adamların istedadı deyil, ümumiyyətlə, bizim xalqımızın çox yüksək istedadla malik olmasıdır. İnsan mədəniyyət, incəsənət sahəsində nə qədər istedadlı olsa, bütün başqa sahələrdə yaşadığı, işlədiyi, çalışdığı sahələrdə bir o qədər müvəf-

fəq ola bilər. Biz bunu filmlərdə görmüşük. Yüksək mədəniyyətli Avropa ölkələrində bu qədər yüksək ada malik olan sənətkarları hamı, doğrudan da, böyük hörmətlə qarşılayır. Bu, bizdə də olmalıdır. Biz bu mədəniyyəti yaratmalıyıq”.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan mədəniyyətini xalqın milli ruhunun, dünyagörüşünün təəcəssümü hesab edən Ulu Öndər Heydər Əliyev deyirdi: “Mədəniyyəti inkişaf etdirmək milləti inkişaf etdirir, milli ruhu yaşatmaq deməkdir. Xalqımızın əsrlər boyu yaratdığı mədəniyyət və ədəbiyyat nümunələri həyat eşqi, azadlıq və müstəqillik duyğuları ilə aşılanmışdır. Bu gün artıq bütün bəşəriyyət, bütün xalqlar və millətlər bilirlər ki, mədəniyyət, elm və təhsil insanların ən böyük mənəvi dəyərləri olaraq sabit inkişafı təmin edən mühüm faktorlardan biridir. Mədəniyyət, incəsənət, ədəbiyyat elədir ki, dayana bilməz, gerek həmişə inkişaf etsin. Ona görə də, biz Azərbaycanda başqa sıxıntılarımıza, problemlə-

“Azərbaycan mədəniyyətini xalqın milli ruhunun, dünyagörüşünün təəcəssümü hesab edən Ulu Öndər Heydər Əliyev deyirdi: “Mədəniyyəti inkişaf etdirmək milləti inkişaf etdirmək, milli ruhu yaşatmaq deməkdir. Xalqımızın əsrlər boyu yaratdığı mədəniyyət və ədəbiyyat nümunələri həyat eşqi, azadlıq və müstəqillik duyğuları ilə aşılanmışdır. Bu gün artıq bütün bəşəriyyət, bütün xalqlar və millətlər bilirlər ki, mədəniyyət, elm və təhsil insanların ən böyük mənəvi dəyərləri olaraq sabit inkişafı təmin edən mühüm faktorlardan biridir. Mədəniyyət, incəsənət, ədəbiyyat elədir ki, dayana bilməz, gerek həmişə inkişaf etsin. Ona görə də, biz Azərbaycanda başqa sıxıntılarımıza, problemlərimizə baxmayaraq, mədəniyyətə, incəsənətə, ədəbiyyata - bütün bu sahələrdə xüsusi diqqət göstəririk”

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə “Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

rimizə baxmayaraq, mədəniyyətə, incəsənətə, ədəbiyyata - bütün bu sahələrdə xüsusi diqqət göstəririk. Yüksək tolerantlıq, ilk növbədə, yüksək mədəniyyətin təzahürüdür. Azərbaycan çox-konfessiyalı bir ölkədir. Bu baxımdan, o, dünyada dinlərarası, mədəniyyətlərəarası əlaqələrin genişlənməsi və möhkəmləndirilməsi işinə öz layiqli töhfəsini verəcəkdir. Mədəniyyət, musiqi xalqımızın ən dəyərli sərvətlərindən biridir. Mədəniyyət hər bir xalqı dünyada daha da çox tanıdan, onu təbliğ edən vasitələrdən biridir. Biz isə xoşbəxtik ki, xalqımızın belə zəngin mədəniyyəti, musiqisi, incəsənəti var və bunlar həm xalqımızın özünə mənəvi qida verir, həm də onu dünya xalqları içərisində fərqləndirir, tanıdır, başını ucaldır”.

Azərbaycan mədəniyyətində azərbaycançılıq ideyasının təəcəssümünə Heydər Əliyev dahi Füzulinin 500 illik yubileyini keçirən Təşkilat Komitəsinin yığıncağında yüksək dəyər verərək demişdir: “Xalq gerek daim öz kökünü xatırlasın, tarixini öyrənsin, milli mədəniyyətindən, elmindən heç vaxt ayrılməsin. Şübhəsiz ki, yubileyin keçirilməsi indiki nəslin, tariximizin nə qədər zəngin olduğunu və Azərbaycan xalqının dünya mədəniyyətinə necə töhfələr verdiyini dərk etməsinə şərait yaradacaq və hər bir azərbaycanlıda, ilk növbədə, gənc nəsildə milli iftixar, vətənpərvərlik hisslərini daha da yüksəldəcəkdir”.

Vahid ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru